

Мірошниченко Олександр Вікторович,
аспірант денної форми 4-го року навчання
за спеціальністю 051 – економіка,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України

Miroshnychenko Oleksandr,
Full-Time Graduate Student,
National University of Life and Environmental
Sciences of Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-7988-9847>

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА РОЗВИТКУ

COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE ORGANIZATION FOR ECONOMIC COOPERATION AND DEVELOPMENT

Мірошниченко О. В. Співпраця України та організації економічного співробітництва та розвитку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 4. С. 250 – 255.

Miroshnychenko O. Cooperation between Ukraine and the organization for economic cooperation and development. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*. 2022. Volume 7. № 4, pp. 250 – 255.

Метою статті є визначення актуальних і перспективних для України напрямів співпраці з ОЕСР на сучасному етапі соціально-економічного розвитку, зокрема у сфері сільського господарства. Дослідження проведене з використанням таких методів як: логічний аналіз, узагальнення та систематизація. Відзначено, що співпраця України з ОЕСР є перспективною в контексті підвищення ефективності її державного управління, реформування економіки і системи освіти, розвитку інфраструктури й енергоефективності, просування у європейському інтеграційному процесі тощо. Систематизація напрямів співпраці України з ОЕСР і виокремлення проблем дозволяють сформулювати рекомендації щодо її удосконалення та підвищення ефективності. Практична значущість результатів дослідження полягає у тому, що вони можуть бути використані у розробленні/формалізації механізму взаємодії України з ОЕСР в умовах війни та повоєнному періоді.

Ключові слова: Організація економічного співробітництва та розвитку, Україна, співпраця, соціально-економічний розвиток, сільське господарство.

The article aims to determine the current and promising directions of cooperation with the OECD for Ukraine at the present stage of socio-economic development, including agriculture. The research was carried out using logical analysis, generalization, and systematization methods. The study analyzes the history of Ukraine's cooperation with the OECD; it was noted that this cooperation is promising for the country in the context of increasing the efficiency of its state administration, reforming the economy and the education system, developing infrastructure and energy efficiency, advancing in the European integration process, etc. The OECD is an essential partner for Ukraine on the way to establishing relations with other international organizations and the state authorities of its member countries. The OECD is crucial for attracting investments and business development in Ukraine (including small and medium-sized enterprises). The study systematizes the main directions of Ukraine's cooperation with the OECD. The main relevant areas of social and economic development of Ukraine, which can be activated thanks to the collaboration with the OECD, include reforms in the field of regulatory policy and transparency of management; improving the quality of education; development of small and medium enterprises; development of infrastructure and energy efficiency; fight against crime related to corruption; exchange of experience and technologies, development of the agricultural sphere. The problems of cooperation between Ukraine and the OECD include insufficient implementation of OECD recommendations and standards; difficulty implementing reforms for joining the OECD; lack of financial resources; insufficient level of awareness and involvement in OECD activities. Determining and understanding the essence of shortcomings in Ukraine's cooperation with the OECD makes it possible to eliminate them and increase the effectiveness of collaboration. The practical significance of the research results lies in the fact that they can be laid as a basis for further scientific research and used in the development/formalization of the mechanism of interaction between Ukraine and the OECD in the war and post-war period.

Keywords: Organization of Economic Cooperation and Development, Ukraine, cooperation, socio-economic development, agriculture.

Вступ

Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) створена 1961 р. для зміцнення і підвищення ефективності економік, покращення соціально-економічних умов, підвищення рівня зайнятості, забезпечення економічного зростання держав-членів [1; 2]. Попри те, що ОЕСР не надає резолюції зобов'язального характеру, а тільки розробляє рекомендації для урядів держав щодо вдосконалення їх соціально-економічної політики, вона є однією з найвпливовіших світових економічних установ (разом з Організацією Об'єднаних Націй,

---

Міжнародним валютним фондом, Світовим банком) і налічує приблизно 40 країн-членів і 70 країн-партнерів.

Україна за часів незалежності проходить надзвичайно складний шлях соціально-економічного розвитку, обтяжений зовнішньо-світовими викликами (пандемією COVID-2019), війною з росією і потребує підтримки як від держав-лідерів, так і від впливових міжнародних організацій. Тому співпраця України з ОЕСР є надзвичайно актуальною і нагальною.

Співпраця України з ОЕСР розпочалась 1997 р. з підписання Угоди щодо привілеїв, імунітетів та пільг, які надаються ОЕСР на території України [3], рамкові умови якої було конкретизовано 2014 р. у Меморандумі про взаєморозуміння між Урядом України і Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо поглиблення співробітництва [4]. Відповідальним за співробітництво України з ОЕСР було призначене Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [5]. Надалі різні аспекти співробітництва України з ОЕСР були закріплені у низці документів, зокрема [6]:

- «Про підписання Угоди між Урядом України та ОЕСР щодо приєднання до Декларації про міжнародні інвестиції і багатонаціональні підприємства, відповідних Рекомендацій та процедурних Рішень Ради ОЕСР» (розпорядження КМУ від 01.03.2017 №130р);

- «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 р.» (розпорядження КМУ від 24.01.2020 №66-р);

- «Про затвердження плану заходів з виконання Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 р.» (розпорядження КМУ від 01.07.2020 №853-р) та інших.

Дослідження діяльності ОЕСР і визначення основних проблем соціально-економічного розвитку України на сучасному етапі дозволять конкретизувати напрями співпраці України з ОЕСР для підвищення її ефективності.

Різні аспекти співпраці України з ОЕСР досліджували такі українські науковці і практики: Я. І. Алмашій і В. І. Манівчук [7], Т. Ковтун і О. Мельниченко [8] та інші. Зокрема, Я. І. Алмашій і В. І. Манівчук проаналізували теоретичні аспекти діяльності ОЕСР в умовах глобалізації [7]; Т. Ковтун і О. Мельниченко – особливості співпраці України з ОЕСР у контексті прискорення економічних реформ, покращення умов ведення бізнесу та інвестиційного клімату в Україні [8]. Але проблематика підтримки України міжнародними організаціями залишається, на наш погляд, недостатньо дослідженою і потребує подальших наукових обґрунтувань.

Формулювання цілей статті

Метою статті є визначення актуальних і перспективних для України напрямів співпраці з ОЕСР на сучасному етапі соціально-економічного розвитку.

Об'єктом дослідження є процеси формування напрямів співпраці України з Організацією економічного співробітництва та розвитку.

Предмет дослідження – організаційні та соціально-економічні аспекти державної політики України щодо співпраці з міжнародними організаціями.

Це дослідження висвітлює основні питання щодо розвитку національної економіки. Розглянуто основні напрями, проблеми та перспективи співпраці України з ОЕСР.

Методи дослідження: логічний аналіз, узагальнення, систематизація.

Виклад основного матеріалу дослідження

Україна є партнером ОЕСР і співпрацює з організацією з питань економічного розвитку та реформ. Основною особливістю цієї співпраці є розвиток економіки, підвищення її конкурентоспроможності, інтеграція країни у світове господарство. ОЕСР надає підтримку українському уряду у проведенні реформ у сфері регуляторної політики, прозорості управління, підвищення якості освіти та інших. ОЕСР сприяє взаємодії України з іншими країнами-членами організації у різних сферах (інноваційній, енергоефективності та інфраструктури, розвитку малого та середнього підприємництва тощо). Україна, своєю чергою, бере участь у програмах і проектах ОЕСР, діяльності Групи з питань боротьби зі злочинністю (зокрема з корупцією) та інших органів організації, удосконалює свою соціально-економічну політику.

Зокрема, слід відзначити низку вдалих проектів, у яких Україна співпрацює з ОЕСР:

«Зелений економічний розвиток» (охоплює різні сектори економіки, включаючи енергетику, транспорт, сільське господарство, інфраструктуру).

«Розвиток підприємництва та підтримка малих і середніх підприємств (МСП)» (підтримка розвитку українських МСП, покращення підприємницького клімату, проводяться тренінги, консультації).

«Ефективне управління державним сектором» (проведення різноманітних аналізів, тренінги для посадовців і службовців, розроблення рекомендацій).

«Підтримка розвитку людського капіталу» (проведення досліджень, розроблення політичних рекомендацій, обмін досвідом з іншими країнами-членами ОЕСР щодо підвищення якості освіти, навчання та розвитку людського потенціалу в Україні).

«Реформа фінансового сектору» (розвиток банківської системи, покращення регулювання та нагляду, фінансова стабільність, залучення інвестицій).

До безперечних переваг такої співпраці (які є надзвичайно актуальними для України на сучасному етапі розвитку) можна віднести:

1. Підвищення конкурентоспроможності національної економіки, зокрема сільськогосподарської галузі (ОЕСР розробляє рекомендації щодо впровадження сучасних стандартів управління та реформування галузей економіки).

2. Підвищення якості життя громадян (ОЕСР розробляє рекомендації та надає консультації у сфері охорони здоров'я, освіти, житлової політики, соціальної політики, розвитку територій тощо).

3. Розвиток інноваційної економіки в Україні, зокрема у сфері сільського господарства (ОЕСР займається впровадженням актуальних інноваційних рішень і розвитком нових технологій).

4. Розвиток людського капіталу (ОЕСР проводить дослідження та аналізи з розвитку людського капіталу, розробляє рекомендації щодо зростання продуктивності праці).

5. Підвищення якості освіти (ОЕСР надає рекомендації та підтримку в реформуванні системи освіти для підвищення якості освіти та забезпечення її відповідності до міжнародних стандартів).

6. Підвищення ефективності державного управління (ОЕСР надає консультації з питань державного управління, зокрема шляхом проведення реформ усфері регуляторної політики та боротьби з корупцією; допомагає розробляти ефективні публічні політики).

7. Відкриття можливостей для підприємництва (ОЕСР допомагає підвищувати ефективність бізнес-середовища, забезпечує підтримку розвитку підприємництва, стимулює зростання інвестицій і залучення нових бізнес-партнерів).

8. Міжнародна підтримка (ОЕСР підтримує проекти країн-членів на міжнародному рівні). Своєю чергою, співпраця України з ОЕСР має свої особливості, зокрема:

- виконання рекомендацій Організації займає тривалий час через потребу внесення змін до законодавства та налагодження ефективної системи контролю;

- реалізація проектів і реформ, спрямованих на покращення економічного стану країни, наразі ускладнена через складну політичну ситуацію;

- виконання планів співпраці з ОЕСР в Україні ускладнене недостатньою ефективністю державного управління та корупцією;

- участь у програмах і проектах ОЕСР потребує значних фінансових витрат, які Україна не спроможна забезпечити самостійно і розраховує на залучення міжнародної фінансової підтримки.

Безперечно, значною перешкодою на шляху до повноправного входження України як члена до міжнародних організацій, зокрема до ОЕСР, є широкомасштабна війна, яка вже другий рік триває в Україні і руйнує її економіку, відвертає кошти, гальмує соціально-економічний розвиток.

Однією з важливих галузей у структурі національної економіки України є сільське господарство. Воно має великий потенціал (який здатен забезпечувати значні обсяги виробництва), що дозволяє українським аграріям бути важливими гравцями (постачальниками продовольства) на світовому ринку. Це відзначають і науковці [7; 10], і практики [11].

Через війну Україна не використовує чисельні земельні площі (через бойові дії, окупацію, замінування), втратила значну кількість сільськогосподарської техніки та інфраструктурних

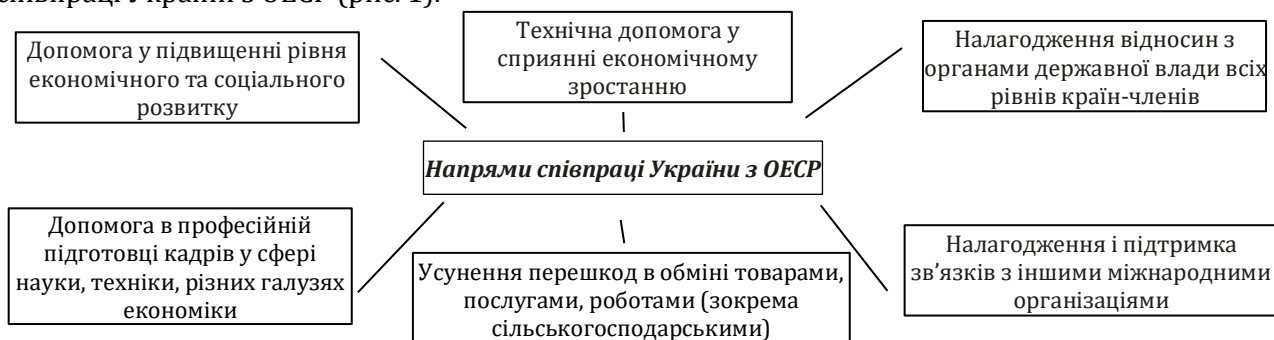
об'єктів (логістичних центрів, складів, адміністративних будівель, молочно-товарних ферм та ін.), поголів'я рогатої худоби та птахівництва, насінневого фонду, врожаю зернових тощо. Тому першочерговими завданнями для держави є забезпечення аграрної галузі фінансовими та технічними ресурсами, допомога у просуванні вітчизняної сільськогосподарської продукції на ринках інших країн. Це можливо шляхом надання адресної допомоги (грантової, кредитної), створення додаткових можливостей для експорту, у чому може посприяти ОЕСР.

Україна співпрацює з ОЕСР у сфері сільського господарства щодо експертної підтримки та технічної допомоги з різних питань, зокрема: підвищення якості статистичної інформації у сільському господарстві, аналізу і розроблення сільськогосподарської (зокрема агропромислової) політики, розвитку стратегій для підвищення його ефективності, гарантування безпеки харчових продуктів. Однією з ініціатив ОЕСР, у яких бере участь Україна, є «Стратегія розвитку сільських територій», спрямована на підвищення конкурентоспроможності та сталості сільських регіонів, впровадження інновацій у сільському господарстві, розвиток інфраструктури та підтримку сільських громад.

Отже, до основних актуальних сфер соціально-економічного розвитку України, які можуть бути активізовані завдяки співпраці з ОЕСР, необхідно віднести:

1. Реформи у сфері регуляторної політики та прозорості управління.
2. Підвищення якості освіти.
3. Розвиток малих і середніх підприємств (зокрема активізація залучення прямих іноземних інвестицій).
4. Розвиток інфраструктури та енергоефективності.
5. Боротьба зі злочинністю та корупцією.
6. Обмін досвідом і технологіями.
7. Розвиток науки, техніки та інноваційної сфери.
8. Підтримка сільського господарства.

З аналізу зазначених пріоритетних сфер розвитку логічним буде визначення напрямів співпраці України з ОЕСР (рис. 1).

Рис. 1. Напрями співпраці України з ОЕСР (складено за матеріалами [1; 2; 9])

Якщо окремо виділити галузь сільського господарства, то для України наразі актуальними у співпраці з ОЕСР будуть такі види діяльності:

- підтримка української сільськогосподарської продукції на міжнародному ринку (підтримка в укладанні міжнародних торговельних угод, підвищення конкурентоспроможності на світових ринках, розроблення ефективних механізмів експорту);
- ринковий аналіз, прогнозування і планування (аналіз світового ринку сільськогосподарської продукції, попиту, трендовитинг ринкових тенденцій);
- визначення напрямів забезпечення стійкості та сталого розвитку економіки України (зокрема у сільськогосподарській сфері);
- конкурентний аналіз сільськогосподарської політики (зокрема аграрної) України;
- визначення та розвиток сільськогосподарських стратегій для країни, її окремих територій і сільськогосподарських товаровиробників;
- впровадження сучасних інноваційних, цифрових і високотехнологічних рішень у практику українського сільського господарства;
- подальше проведення земельної реформи (розроблення ефективних механізмів ринку землі, врегулювання процедур власності, гарантування правової безпеки у використанні сільськогосподарських угідь тощо);

-
- розвиток «зеленого» сільського господарства, екологічного землеробства (впровадження стійких та екологічно безпечних технологій у практику сільськогосподарської сфери, підтримка органічного землеробства, раціональне використання ресурсів, збереження біорізноманіття, управління водними ресурсами, зменшення впливу на навколишнє середовище тощо);
  - розвиток альтернативної відновлюваної енергетики в частині її використання у сільськогосподарському комплексі країни;
  - відновлення та розвиток сільськогосподарської інфраструктури країни;
  - розвиток експортних можливостей і закріплення стабільної позиції української сільськогосподарської продукції на міжнародних ринках;
  - підтримка сільських громад і територій (підтримка у розбудові життєздатних і стійких сільських територій, розвиток інфраструктури, соціальних послуг);
  - підтримку малого та середнього сільського підприємництва (забезпечення доступу до ринків, до фінансових ресурсів).

Наразі співпраця України з ОЕСР є не достатньо ефективною з огляду на низку проблем, серед яких можна виділити такі:

- війна з росією (відсутність стабільності в очах зарубіжних партнерів);
- недостатнє виконання рекомендацій і стандартів ОЕСР (Україна не завжди виконує їх уповні, що може ставити під загрозу довіру та підтримку ОЕСР);
- складність виконання реформ для входження до ОЕСР (Україна зобов'язалась реалізувати широкий спектр реформ (зокрема медична і пенсійна реформи тощо), які, попри певні успіхи, впроваджуються зі складнощами);
- відсутність доступу до фінансових ресурсів (Україна не має доступу до фінансових інструментів ОЕСР, які доступні тільки країнам-членам організації);
- недостатній рівень інформованості та залучення до діяльності ОЕСР (Україна не завжди добре інформована про діяльність ОЕСР та не завжди бере участь у процесі прийняття рішень, що може призвести до неповноцінного врахування її інтересів);
- залежність від інших країн-членів (Україна не є повноправним членом ОЕСР і тому залежить від підтримки інших країн-членів).

Визначення та розуміння сутності недоліків у співробітництві України з ОЕСР дозволяють їх усунути і підвищити ефективність співпраці.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

- співпраця України з ОЕСР є перспективною в контексті підвищення ефективності її державного управління, реформування економіки і системи освіти, розвитку інфраструктури і енергоефективності, підтримки сільськогосподарської сфери, просування в європейському інтеграційному процесі тощо;
- ОЕСР є важливим для України партнером на шляху налагодження відносин з іншими міжнародними організаціями, з органами державної влади країн-членів ОЕСР;
- ОЕСР є важливим інструментом для залучення інвестицій, бізнес-партнерів і розвитку бізнесу в Україні (зокрема у сільськогосподарській сфері, а також малого і середнього підприємництва).

Дослідження досвіду співпраці України з ОЕСР, систематизація напрямів такого співробітництва та виокремлення проблем дозволяють сформулювати рекомендації щодо її удосконалення та підвищення ефективності в контексті нових викликів, що пов'язані з наслідками війни з росією.

Результати цього дослідження можуть бути покладені в основу подальших наукових розвідок, а також використані у розробленні/формалізації механізму взаємодії України з ОЕСР в умовах війни та повоєнному періоді.

Список літератури

1. Організація економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-ekonomichnogo-spivrobotnictva-ta-rozvitku>.
2. OECD. URL: <https://www.oecd.org/>.
3. Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо привілеїв, імунітетів та пільг, наданих Організації: Закон України № 850-XIV від 07.07.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-14#Text>

4. Меморандум взаєморозуміння між Урядом України і Організацією економічного співробітництва та розвитку щодо поглиблення співробітництва. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966_003#Text.
5. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Міжнародні зв'язки. URL: <https://mtu.gov.ua/content/organizaciya-ekonomichnogo-spivrobitnictva-ta-rozvitku-oesr.html>.
6. Співробітництво з Організацією економічного співробітництва та розвитку. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=bc94e3de-c9a7-4b43-bb0e-bcb515ee6a0c&tag=SpivrobitnistvoZOrganizatsiiuEkonomichnogoSpivrobitnistvaTaRozvitku>.
7. Алмаший Я.І., Манівчук В.І. Особливості діяльності Організації економічного співробітництва та розвитку в умовах глобалізації. *Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка*. 2010. Вип. 30. С. 261-268.
8. Що вступ до ОЕСР дасть українському бізнесу. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/26/695440/>.
9. ОЕСР та Україна. URL: <https://www.oecd.org/eurasia/countries/Global-Relations-Brief-Ukraine-UKR.pdf>.
10. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. URL: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf.
11. Відновлення агровиробництва: поточні завдання і повоєнні надії. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3624788-vidnovlenna-agrovirobnictva-potocni-zavdannia-i-povoenni-nadii.html>.

References

1. Orhanizatsiia ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku. [Organization of economic cooperation and development]. Available at: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/organizaciya-ekonomichnogo-spivrobitnictva-ta-rozvitku>.
2. OECD. Available at: <https://www.oecd.org/>.
3. Pro ratyfikatsiiu Uhody mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Orhanizatsiieiu ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku schodo pryvileiv, imunitetiv ta pil'h, nadanykh Orhanizatsii. Zakon Ukrainy. [On the ratification of the Agreement between the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Organization for Economic Cooperation and Development regarding the privileges, immunities and privileges granted to the Organization. Law of Ukraine]. No 850-XIV dated 07 July, 1999. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/850-14#Text>.
4. Memorandum vzaiemorozuminnia mizh Uriadom Ukrainy i Orhanizatsiieiu ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku schodo pohlyblennia spivrobitnytstva. [Memorandum of understanding between the Government of Ukraine and the Organization for Economic Cooperation and Development regarding the deepening of cooperation]. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966_003#Text.
5. Orhanizatsiia ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku (OESR). Mizhnarodni zv'iazky. [Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). International relations]. Available at: <https://mtu.gov.ua/content/organizaciya-ekonomichnogo-spivrobitnictva-ta-rozvitku-oesr.html>.
6. Spivrobitnytstvo z Orhanizatsiieiu ekonomichnoho spivrobitnytstva ta rozvytku. [Cooperation with the Organization for Economic Cooperation and Development]. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=bc94e3de-c9a7-4b43-bb0e-bcb515ee6a0c&tag=SpivrobitnistvoZOrganizatsiiuEkonomichnogoSpivrobitnistvaTaRozvitku>.
7. Almashij, Ya.I., Manivchuk, V.I. (2010). «Peculiarities of the activities of the Organization for Economic Cooperation and Development in the conditions of globalization». *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Ser.: Ekonomika*. vol. 30, pp. 261-268.
8. Scho vstup do OESR dast' ukrains'komu biznesu. [What joining the OECD will bring to Ukrainian business]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/26/695440/>.
9. OESR ta Ukraina. [OECD and Ukraine]. Available at: <https://www.oecd.org/eurasia/countries/Global-Relations-Brief-Ukraine-UKR.pdf>.
10. Ukraina na shliakhu do YeS: realii i perspektyvy. [Ukraine on the way to the EU: realities and prospects]. Available at: https://razumkov.org.ua/images/journal/NSD187-188_2022_ukr_full.pdf.
11. Vidnovlennia ahrovyrobnytstva: potocni zavdannia i povoienni nadii. [Restoration of agricultural production: current tasks and postwar hopes]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3624788-vidnovlenna-agrovirobnictva-potocni-zavdannia-i-povoenni-nadii.html>.

Стаття надійшла до редакції 10.12.2022 р.